

HMO-24

แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

guideline on action plan setting based on good governance principles :a casestudy of nakham municipality in ubonrat district,khon kaen province

อภิญา ศรีแก้ว, ผศ.ดร.ศิวัช ศรีโคตวงกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น 2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำตามหลักธรรมาภิบาล อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบกรณีศึกษา ใช้เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จาก 4 วิธีการที่ผสมผสานเกื้อกูลและสนับสนุนกัน ได้แก่ วิธีการศึกษาจากเอกสาร วิธีการสนทนากลุ่ม วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) กลุ่มผู้บริหารฝ่ายการเมือง 2) กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล 3) กลุ่มผู้บริหารฝ่ายประจำ/ข้าราชการฝ่ายประจำ 4) ข้าราชการหน่วยงานอื่นในเขตเทศบาล และ 5) ประชาชนในเขตเทศบาล รวม 23 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ ล้วนแล้วแต่มีปัญหาทุกขั้นตอน ด้วยเหตุที่ว่าผู้มีอำนาจหน้าที่ ยังขาดความรับผิดชอบและตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตน รวมไปถึงขาดการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าร่วมจัดเวทีประชาคม ส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาคำ ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร ผู้บริหารไม่มีการปรับเปลี่ยนนโยบายให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมกับชุมชน ทำให้แผนพัฒนาสามปีคลาดเคลื่อน ประชาชนเองก็ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดทำแผนว่ามีความสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล มองว่าเสนอความเห็นไปแล้วก็ไม่ได้รับการสนองตอบ แม้จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่ไป ก็มีค่าเท่ากัน และโครงการที่เป็นปัญหาของประชาชนจริงๆ ไม่ได้มีการดำเนินการ เพราะส่วนใหญ่โครงการที่ได้ดำเนินการ มาจากระบบอุปถัมภ์ จัดโครงการเพื่อเอื้อผลประโยชน์กับพวกพ้องตน ทั้งนี้แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำควรนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ABSTRACT

This research had the following objectives: (1) to study the status of local government development planning by the Nakam Tambon Municipality in Ubonrat District, Khon Kaen Province; (2) To study the problems and obstacles toward development planning in the Municipality; and (3) To propose guidelines for improved development planning by the Municipality. Data were collected from key informants using in-depth interviews and focus group discussion. Data were also collected by review of related documents and observation. The 23 key informants include representatives from the political section of administration, members of the Municipal Council, government civil services of the Municipality, other staff of other related government agencies, and the representative population (1 each from the 13 villages in the Tambon. This study found that there are numerous problems and obstacles throughout the development planning process. This is attributable to the fact that the powers that be still lack an appropriate sense of responsibility and concern about their duties. The Municipality does not encourage the local population to participate in the planning process. There are no public forums. Thus,

the development plans do not always reflect local concerns and needs and, thus, are not always successful. The administrators hold conservative views and are not willing to change policy consistent with current trends toward good governance principles. The local residents still don't fully understand their role and importance in the planning process, or they feel that their ideas and suggestions are ignored. The projects that are really needed are not funded. Most of the Municipal projects are based on the patronage system and cronyism for the personal benefit of a limited few. Thus, it is very urgent that the Municipality adopt principles of good governance in their development planning process for the public good. There needs to be a culture of ethics, transparency, participation, dedication, and cost-effectiveness in Municipal projects and programs.

คำสำคัญ: การจัดทำแผน,หลักธรรมาภิบาล,เทศบาลตำบลนาคำ อำเภอบุบรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

KeyWords: development planning, good governance, Tambon Municipality Ubonrat District, Khon Kaen Province

ที่มาและความสำคัญ

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้ในประเทศไทยปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ.2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิมทั้งหมด ขณะนี้มีผลบังคับใช้ ซึ่งมีการแก้ไขครั้งล่าสุด โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 เทศบาลได้รับการยกมาปฏิบัติในเขตพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ และใช้แนวทางการบริหารตามรูปแบบที่องค์กรภาครัฐทั่วไปยึดถือและปฏิบัติ การบริหารงานต้องอยู่บนพื้นฐานสำคัญดังต่อไปนี้ 1. หลักนิติธรรม (The Rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม 2. หลักคุณธรรม (Ethics) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทย มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ 3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ 4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาของท้องถิ่นตน ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ 5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง ความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน 6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) ได้แก่ การ

บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

เทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลจากองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2552 มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (และแก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552)และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549) เทศบาลตำบลนาคำ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาททางการปกครอง ประชาชนสามารถกำหนดแนวทางการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่น เช่น มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นตนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์ จะเห็นได้จาก(รายงานสภาพปัญหาและผลดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาคำ ประจำปี 2558) จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาคำ ผลปรากฏว่า ยังไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ ถูกนำไปปฏิบัติในปริมาณต่ำมาก การจัดทำแผนพัฒนายังมีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้เทศบาลตำบลนาคำไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ และยังขาดหลักธรรมาภิบาลในการจัดทำ ไม่ว่าจะเป็นขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจเป็นเพราะประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา มองว่าเป็นเรื่องของหน่วยงานราชการ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองท้องถิ่น บางคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น การจัดทำแผนส่วนใหญ่จึงมีแต่ผู้นำชุมชนเข้าร่วม ,หัวหน้าส่วนราชการ และประชาชนเพียงไม่กี่คน แม้ว่าทางเทศบาลจะประชาสัมพันธ์เชิญเข้าร่วมรับฟังแล้วก็ตาม รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาประจำปี ยังชี้ให้เห็นว่า แผนเกิดความล้มเหลวเพราะจากรายงานจะเห็นว่า จำนวนโครงการที่เกิดได้บรรลุไว้ในแผน มีจำนวนหลายโครงการ แต่ถูกนำไปปฏิบัติเพียงไม่กี่โครงการ ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ และบ่อยครั้งที่ต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา (ฉบับเพิ่มเติม)ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มเติมปรับปรุง แก้ไข แผนพัฒนาอยู่บ่อยๆ สาเหตุจากการจัดทำแผนพัฒนาครั้งแรก ไม่วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของ

โครงการให้ตี ผู้นำชุมชนเสนอโครงการเข้ามาเพราะผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลักใหญ่ ขาดหลักคุณธรรมไม่มองถึงความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ว่าโครงการใดที่ควรดำเนินการก่อนหลัง สุดท้ายจึงต้องจัดทำแผนพัฒนา (ฉบับเพิ่มเติม) ซึ่งเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองงบประมาณเพิ่มขึ้น ชี้ให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาคำยังขาดประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลไม่มียึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมาทั้งระบบ ตั้งแต่การสำรวจปัญหาความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนโครงการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งปัญหาทางการเมือง

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาผู้จัดทำเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องหาแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาคำตามหลักธรรมาภิบาล กระบวนการจัดทำแผนต้องอาศัยองค์ประกอบจากหลายส่วน ในการขับเคลื่อนองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องให้ความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน ทุกๆ ด้านเพื่อจะนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาให้กับเทศบาลตำบลนาคำ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และชุมชนในท้องถิ่น ในอนาคตได้ต่อไป

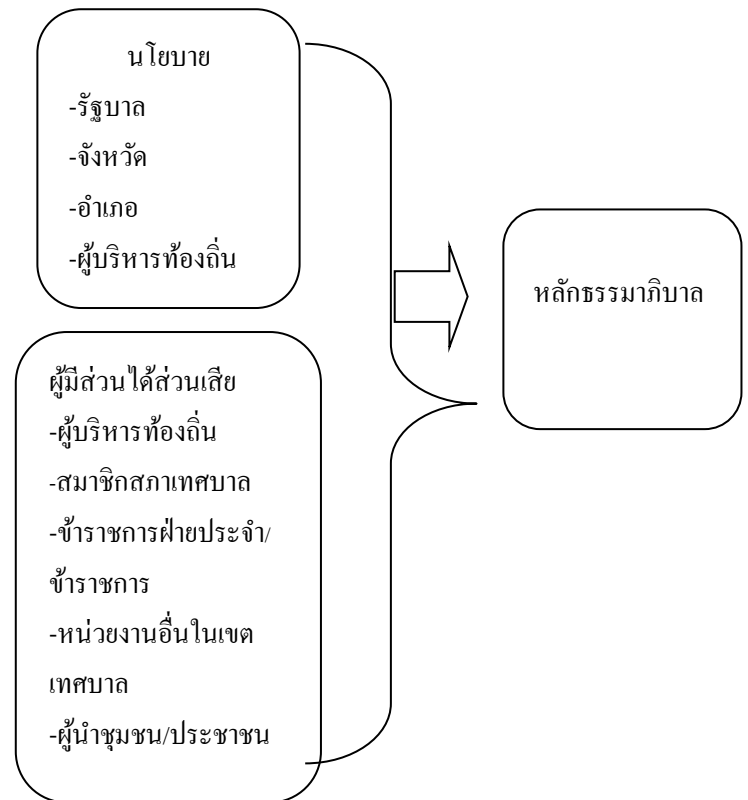
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำตามหลักธรรมาภิบาล อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษา แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 9 มาตรา 52 และบทบาทและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.

2496 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบันฉบับที่ 12 พ.ศ.2546 และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบกรณีศึกษา ใช้เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จาก 4 วิธีการที่ผสมผสานเกื้อกูลและสนับสนุนกัน ได้แก่ วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary) วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observing) เพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยทำการออกแบบโครงสร้างคำถามแบบใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structural Interview) โดยการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของคำถาม สามารถปรับได้ตามลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยอาศัยหลักการตั้งคำถามที่

เข้าใจง่าย มีแนวคำถามที่ชัดเจน(คำถามปลายเปิด) ดำเนินการสัมภาษณ์คำถามตามลำดับที่เตรียมไว้ อาจออกนอกกรอบคำถามที่เตรียมไว้ แต่ควรอยู่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สัมภาษณ์ ซึ่งกระบวนการวิธีการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง พร้อมทั้งจะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย หรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ ที่มีเหตุการณ์หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการสัมภาษณ์ และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือครบถ้วน สมบูรณ์และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) กลุ่มผู้บริหารฝ่ายการเมือง 2) กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล 3) กลุ่มผู้บริหารฝ่ายประจำ/ข้าราชการฝ่ายประจำ 4) ข้าราชการหน่วยงานอื่นในเขตเทศบาล และ 5) ประชาชนในเขตเทศบาล รวม 23 คน เหตุผลที่ผู้วิจัยมุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เนื่องจากบุคคลทั้ง 5 กลุ่มนี้เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อข้างต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ในเชิงลึกนั้น ขั้นตอนโดยการเริ่มต้นจากผู้วิจัยและนำตนเองต่อผู้ร่วมการสนทนาและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นจึงชี้แจงหัวข้อและวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมกับกล่าวว่า "ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ในเชิงวิชาการเท่านั้น" เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจและความไว้วางใจที่ดีต่อกัน รวมทั้งกระบวนการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยต้องขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสียก่อน ก่อนที่จะทำการบันทึกเสียงการสนทนาและการสัมภาษณ์ ซึ่งในระหว่างการสนทนาและสัมภาษณ์ผู้วิจัยมีการสังเกตอาการปฏิกิริยาและความร่วมมือของผู้ร่วมสนทนากลุ่มและผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์กับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์อีกครั้ง ตลอดจนการนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับข้อมูลด้านเอกสารที่ได้อบรมเรียบเรียงไว้ จากนั้นจึงสรุปผลการศึกษาและเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

ผลการศึกษา

1. สภาพปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

จากสนทนากลุ่มเมื่อวันศุกร์ ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลนาคำ เวลา 10.00 น. โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลนาคำ ประธานสภาเทศบาล ฝ่ายข้าราชการประจำ จำนวน 6 คน ได้แก่ ปลัด รองปลัด ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย พนักงานเทศบาลและพนักงานจ้าง ประชาชนหมู่บ้านละ 1 คน ได้แก่ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 23 คน จากสภาพปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ สามารถสรุปสภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ ได้ดังนี้

1.) เทศบาลตำบลนาคำได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และจัดทำแล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน

2.) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน ซึ่งออกคำสั่งโดยนายกเทศมนตรีตำบลนาคำ

3.) เทศบาลตำบลนาคำจัดเวทีประชาคมระดับตำบลขึ้นเป็นประจำทุกปี แต่เวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน จะให้แต่ละหมู่บ้านดำเนินการเอง โดยที่เทศบาลไม่ได้เข้าร่วมประชาคมและหลังจากนั้นให้รวบรวมข้อมูลส่งมายังเทศบาล เพื่อเอาไว้พิจารณาประกอบในวันจัดเวทีประชาคมระดับตำบล

4.) เทศบาลดำเนินการจัดทำแผนครบทั้ง 7 ขั้นตอน แต่พบปัญหาทุกขั้นตอน

5.) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลนาคำไม่มีการปรับเปลี่ยน ยังคงใช้ยุทธศาสตร์เดิมๆของปีที่ผ่านมา ซึ่งมี 5 ยุทธศาสตร์ 29 แนวทางพัฒนา

6.) โครงการส่วนใหญ่ที่ได้บรรจุในแผนพัฒนาคือโครงสร้างพื้นฐาน และในปีนี้โครงการที่เสนอมาทั้งหมดมี 221 โครงการมาจากส่วนราชการ 102 โครงการ จากประชาคม 81 โครงการและจากแผนชุมชน 38 โครงการ คิดเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 177,942,000 บาท ในขณะที่งบประมาณนำไปใช้จ่ายได้จริงเพียง 26,000,000 บาท

7.) เทศบาลจัดประชุมร่างพิจารณาแผนพัฒนาฯ ผู้เข้าร่วมประชุมมีเพียงคณะกรรมการ

พัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำ
แผน

8.) การปิดประกาศใช้แผนพัฒนายังไม่
ครอบคลุมทั่วถึง

2. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ อำเภอบุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น ปัญหาอุปสรรคที่พบมีดังนี้

1. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. ประชาชนให้ความสำคัญน้อย ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชาคม
3. คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนจัดทำแผนบางท่านยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่
4. การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในยังมีน้อย
5. ปัญหาขาดความเอาใจใส่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงไม่มีการจัดประชุมทบทวน ปรับปรุง ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาโดยใช้ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของปีก่อนๆที่ผ่านมา
- 6.ทัศนคติของผู้บริหารไม่มองไปข้างหน้า ไม่มีส่วนร่วมกับประชาชนในการประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อรับฟังปัญหาของแต่ละหมู่บ้าน อาจเพราะไม่ออกไปตอบคำถามชาวบ้าน หรือมองว่าจึงออกร่วมประชาคมระดับหมู่บ้านด้วยก็เสียเวลาเปล่า เพราะผลสุดท้ายโครงการที่ได้รับการดำเนินการ ส่วนมากเป็นโครงการที่ผู้บริหารลงความเห็นว่าจะทำ ไม่ใช่โครงการที่มาจากความต้องการของประชาชนโดยแท้จริง และมีบ่อยครั้งที่โครงการที่ได้บรรจุไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่พอถึงเวลาจริงกลับไม่ดำเนินการ กลับโอนงบประมาณไปทำโครงการอื่นๆ
- 7.โครงการที่เป็นปัญหาของประชาชนจริงๆ มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่โครงการที่ได้ดำเนินการ สาเหตุมาจากระบบอุปถัมภ์ การเล่นพรรคเล่นพวก จัดโครงการเพื่อเอื้อผลประโยชน์กับพวกพ้อง
- 8.ในวันประชุมพิจารณาร่างแผนพัฒนาจะมีแค่คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน ไม่มีประชาชนเข้าร่วม ซึ่งบางครั้งโครงการที่ชาวบ้านเสนอเข้ามา ก็โดนตัด

ข้อเสนอแนะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ

- 1.ควรมีการประชุมชี้แจง ชักซ้อมความเข้าใจให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างองค์ความรู้ในเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน โดยจัดฝึกอบรม ศึกษาดูงาน
- 2.ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนนโยบายใหม่ คือต้องเข้าร่วมประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อรับฟังปัญหาของชาวบ้าน ไม่ปล่อยให้ชาวบ้านจัดประชาคมกันเอง เพราะข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นข้อมูลที่ผู้นำชุมชนเขียนเสนอโครงการเข้ามาเอง ไม่ใช่โครงการที่มาจากปัญหาของชาวบ้านจริงๆ
- 3.เน้นช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนอยากมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น ประกาศเสียงตามสายตามหมู่บ้าน วิทยุคลื่นชุมชน หรือสร้างแรงจูงใจโดยวิธี มีบริการตรวจสอบสุขภาพฟรี แจกเบี้ยยังชีพในวันประชาคม
4. เมื่อประชาชนเสนอโครงการ ต้องให้คำตอบหรือคำแนะนำกับประชาชนได้ ว่าโครงการลักษณะไหนที่ทำได้ และแบบไหนที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ รวมถึงโครงการไหนที่เกินศักยภาพซึ่งจะได้เสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอและจังหวัดต่อไป
5. ส่งเสริมหรือให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนในการเสนอโครงการ ปัญหาความต้องการให้เสนอได้ทุกยุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่ใช่เสนอแต่โครงการก่อสร้างพื้นฐาน
- 6.ควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามสภาพปัญหา โดยคำนึงถึงศักยภาพของเทศบาลตำบลนาคำว่าอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือไม่ ในการปฏิบัติ ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่พวกพ้องของตน
7. ในการจัดเวทีประชาคม เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น ควรเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมทุกหมู่บ้าน เช่นผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ พนักงานลูกจ้าง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน คณะกรรมการพัฒนา เพื่อให้ได้ลงไปสัมผัสพื้นที่จริงและจะได้รับฟังปัญหาความต้องการของประชาชน เมื่อมีการจัดทำร่างแผนจะได้บรรจุโครงการที่เป็นความต้องการของประชาชนจริงๆ เข้าไว้ในแผน และเมื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติในการอนุมัติงบประมาณ จะได้แก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

สอดคล้องกับข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม
ที่ว่า

“(ปลัดเทศบาล) สำหรับปีนี้เราจะรับยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเทศบาลนโยบายของท่านนายกยังคงให้ใช้ยุทธศาสตร์พัฒนาและแนวทางการพัฒนาเดิมครับ นั่นก็คือยุทธศาสตร์การ

พัฒนาเทศบาลตำบลนาคามีทั้งหมด 5 ยุทธศาสตร์ 29
แนวทางการพัฒนาครบถ้วน”

8. ผู้บริหารทุกคนต้องให้ความสำคัญในการประชุม
คัดเลือกยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา การพิจารณา
กำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนา
สามปี เพราะท่านจะรู้และเข้าใจสภาพปัญหาและความ
ต้องการของประชาชนได้ดีที่สุด และแนวทางการพัฒนา
ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทาง
เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองตามสภาวะปัจจุบัน และ
สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ
ประชาชนในพื้นที่ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายการ
บริหารของผู้บริหาร

9. สร้างแรงจูงใจให้คณะกรรมการโดยให้ค่าตอบแทนใน
การเข้าร่วมประชุม การส่งไปอบรม ส่งไปศึกษาดูงาน
พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจในความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาสามปี

10. การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของ
ประชาชนต่างๆ ให้เก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลมากที่สุดโดย
ละเอียดและเป็นปัจจุบัน แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน
การจัดทำแผนต้องมีระบบการจัดเก็บข้อมูล และต้องมี
การประสานงานขอข้อมูลจากหน่วยงานอื่นมาใช้

11. ในวันประชุมพิจารณาร่างแผนพัฒนาควรเปิดโอกาสให้
ประชาชนเข้าร่วมด้วย เพื่อพิจารณารายละเอียดโครงการ
ว่าตรงกับความต้องการของประชาชนโดยแท้จริง หรือ
โครงการที่ได้บรรจุในแผนพัฒนาสามปีนั้น ผ่านเวที
ประชาคมหรือไม่

3. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคีตามหลักธรรมาภิบาล อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องและกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดทำแผน จำนวน
23 คน และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบ
กฎหมาย หนังสือสั่งการ งบประมาณ และเอกสารอื่นๆ
พบว่า แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลนาคีตามหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ดังนี้

3.1 หลักนิติธรรม ผู้บริหารเทศบาล
ตำบลนาคี ควรมีการปฏิบัติตาม ระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
พ.ศ. 2548 ให้เคร่งครัด ซึ่งได้กำหนดให้ผู้บริหารออก
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการ
สนับสนุนการจัดทำแผน และคณะกรรมการติดตามและ

ประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งมืองค์ประกอบจากภาค
ประชาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานราชการ สัดส่วน 6:3:3:2
ซึ่งได้แก่ตัวแทนประชาคม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงาน
ราชการ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องให้แต่ละกลุ่มเลือกกันเองแล้ว
ส่งรายชื่อให้เทศบาล และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี
ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่เลือกคนแล้วออกคำสั่งแต่งตั้ง

3.2. หลักคุณธรรม ผู้บริหารเทศบาล
ตำบลนาคี และพนักงานเทศบาล ควรยึดหลักในความ
ถูกต้อง ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน จริตใจ มี
ระเบียบ ในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องพิจารณา
โครงการในแต่ละด้านแต่ละหมู่บ้านที่ได้จัดลำดับ
ความสำคัญของปัญหาเอาไว้แล้ว เข้าบรรจุในเทศบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อแก้ไขปัญหาและ
สนองต่อความต้องการของประชาชน โดยไม่ที่เอื้อ
ผลประโยชน์ทางการเมือง เล่นพรรค เล่นพวก

3.3 หลักความโปร่งใส เทศบาลตำบล
นาคีควรมีการส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า
รับฟังการประชุมและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้
ในวันพิจารณาร่างแผน ให้มากขึ้น ควรแจ้งรายละเอียด
การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาในทุกๆ
ด้าน ให้ประชาชนทราบ ซึ่งควรเพิ่มช่องทางในการ
เผยแพร่หลายๆ ช่องทาง เช่น ส่งหนังสือและแผนพัฒนา
สามปีให้ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ติดประกาศ สืบค้นในเว็บ
ไซด์เทศบาล เสียงตามสาย โดยปัจจุบัน เทศบาลตำบลนาคี
สามารถใช้หลักความโปร่งใสในการจัดทำแผน คือ มี
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผน โดยมีตัวแทน
ประชาชน ผู้แทนหน่วยงานราชการเข้าร่วม เป็นกรรมการ
ทำหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง และสามารถตรวจสอบการ
ทำงานพร้อมกับสามารถนำผลการดำเนินงานไปถ่ายทอด
ไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในการ
ดำเนินงานของเทศบาลตำบลนาคีได้ทันที

3.4 หลักการมีส่วนร่วม เทศบาลตำบล
นาคีควรส่งเสริม และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็น เสนอ
ปัญหาและความต้องการหลาย ๆ ด้าน ปัญหาเหล่านี้จะ
ถูกบรรจุในแผนพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนไว้
เพื่อนำไปจัดทำงบประมาณ ควรเพิ่มช่องทางในการเสนอ
ปัญหาของประชาชน เช่น การจัดตู้รับฟังความคิดเห็น
หรือแจ้งกับผู้บริหารโดยตรง นอกจากนั้นผู้บริหาร
เทศบาลตำบลนาคี นำโดยคณะผู้บริหารควรเข้าร่วม
ประชาคมระดับหมู่บ้านให้ครบทุกหมู่บ้าน เพื่อจะได้รับฟัง

ปัญหาของชาวบ้านได้อย่างใกล้ชิด อาจปรับเปลี่ยนใช้
เวลาเย็นหรือวันหยุด ซึ่งผู้นำในชุมชนเป็นผู้ประสานและ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบกำหนดการแต่
เน้นๆในการจัดเวทีประชาคมของเทศบาล

3.5 หลักความรับผิดชอบ เทศบาล

ตำบลนาคำควรรอคำนึงถึงปัญหาอุปสรรคที่จะทำให้การ
ดำเนินงานของแผนพัฒนาจะต้องหยุดชะงักหรือยกเลิก
ด้วย เช่นโครงการก่อสร้างโรงเผาขยะ ติดปัญหาด้าน
นโยบายของอำเภอให้ทำร่วมกับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นอื่น ทำให้เทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้ ต้อง
ล้มเลิกโครงการ ดังนั้นเทศบาลตำบลนาคำจึงต้องเตรียม
โครงการอื่นเพื่อรองรับปัญหาในการนำแผนไปสู่การ
ปฏิบัติ

3.6 หลักความคุ้มค่า ในการดำเนินงาน

ตามแผนพัฒนา ผู้บริหารเทศบาลตำบลนาคำ ควร
คำนึงถึงความคุ้มค่าต่องบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน
ทุกโครงการ สามารถอำนวยความสะดวก หรือเป็น
ประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างเต็มที่ ยึดหลักการ
ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรหรือ
งบประมาณให้คุ้มค่า

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดทำ
แผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาคำ ล้วนแล้วแต่มีปัญหา
ทุกขั้นตอน ผู้มีอำนาจหน้าที่ ยังขาดความรับผิดชอบและ
ตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตน รวมไปถึงสร้างจิตสำนึก
ให้ประชาชนเข้าร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อใช้สิทธิในการ
เสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้
การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาคำ ยังไม่บรรลุ
ตามเป้าหมายเท่าที่ควร ด้วยเหตุที่ว่าผู้บริหารยังยึด
ทัศนคติแบบเดิมๆ ไม่มีการปรับเปลี่ยนนโยบายให้เข้ากับ
สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญใน
การมีส่วนร่วมกับชุมชน เพียงให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน
แผนประสานกับผู้นำชุมชนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ
ประชาคมระดับหมู่บ้าน ทั้ง 13 หมู่ ให้แต่ละหมู่บ้าน
ดำเนินจัดประชาคมกันเอง และกำหนดให้แต่ละหมู่บ้าน
ส่งโครงการมาไม่เกินหมู่บ้านละ 5 โครงการ หลังจากนั้น
ให้นำข้อมูลส่งมาให้ทันวิเคราะห์นโยบายและแผน เพื่อ
รวบรวมข้อมูลมาจัดลำดับความสำคัญในภาพรวมอีกครั้ง
ในวันประชาคมระดับตำบลเลย ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน

บางหมู่บ้านอาจไม่ได้ประชาคมกันจริง หรืออาจประชาคม
จริง แต่โครงการที่เสนอเข้ามา ไม่ได้มาจากความต้องการ
ของประชาชนประชาชนจริงๆ โครงการที่เสนอมามีเป็น
ความต้องการของผู้นำชุมชนมากกว่า โครงการที่ได้
ดำเนินการส่วนมากเป็นโครงการที่เอื้อผลประโยชน์
ทางการเมือง เอื้อประโยชน์กับพรรคพวกตน ส่งผลให้
ชาวบ้านที่เดือดร้อนจริงๆ ไม่ได้ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ทำ
ให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายเพราะถึงเข้าประชาคม
เสนอโครงการไปก็ไม่ได้รับการพิจารณาอยู่ดี เป็นผลให้มีผู้เข้า
ร่วมประชาคมเป็นจำนวนน้อย อาจเพราะไม่เห็น
ความสำคัญของการจัดทำแผน มองว่าเป็นเรื่องไกลตัว
เป็นเรื่องของหน่วยงานราชการ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย
ของ นองนุช เสือน้อย (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
การพัฒนาแนวปฏิบัติการวางแผนพัฒนาสามปีของผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสียขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง
อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแดงและกลุ่มผู้บริหารใน
ตำบลวังแดง เห็นด้วยกับการพัฒนาแนวปฏิบัติการ
วางแผนพัฒนาสามปีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ
บริหารส่วนตำบลวังแดง โดยการจัดส่งสำเนาโครงการ
หรือกิจกรรมที่ผ่านการประชาคมระดับหมู่บ้านหรือระดับ
ตำบลให้ทุกหมู่บ้านและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
รับทราบและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและตอบ
กลับให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังแดงภายใน 20 วัน
ก่อนการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ถ้าไม่ส่งถือว่ายอมรับ
กิจกรรมหรือโครงการนั้น เพื่อให้การวางแผนพัฒนาสามปี
มีประสิทธิภาพและเป็นแผนที่มาจากความต้องการของผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริงเพราะเป็นการถือเอาเปิด
โอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมได้รับ
ทราบข้อมูลและแสดงความคิดเห็นภายหลังเพิ่มเติมได้
นอกจากนี้การดำเนินการดังกล่าวยังสามารถแก้ไขปัญหา
และอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่ค้นพบจาก
การศึกษาครั้งนี้ได้ด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
วีรวรรณ สายยศ (2556) ที่ได้ทำการศึกษา การนำ
แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การ
ปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วน
ตำบลตะโกตาพิ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผล
การศึกษา พบว่า 1) การจัดทำแผนพัฒนาสามปี การนำ
แผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามและ
ประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโก
ตาพิ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีมีคณะกรรมการพัฒนาและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา แต่ไม่แน่ใจว่ามีการประชุมกันก่อนที่จะจัดทำแผนพัฒนาสามปี การประชุมประชาคมจัดขึ้น 1 ครั้ง/ปี ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการประชุมประชาคมด้วย มีการแนะนำและทำความเข้าใจกับประชาชนที่เข้าร่วม มีการจัดเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วนของโครงการ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามกำหนดภายในเดือนมิถุนายน และมีการปิดประกาศโดยเปิดเผยให้ประชาชนทราบ การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติใช้โครงการในปีแรกจากแผนพัฒนาสามปีเป็นโครงการที่ใช้ในการบรรจุเข้างบประมาณรายจ่ายประจำปี ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและงบประมาณมีส่วนสำคัญมากในการนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนามีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดำเนินการ 1 ครั้ง/ปี ประชาชนส่วนน้อยที่มีโอกาสเข้าร่วม และไม่แน่ใจว่าได้มีการสรุปผลและรายงานผลต่อผู้บริหาร แต่ผู้บริหารมีการรายงานผลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศให้ประชาชนโดยทั่วไปทราบ การปรับปรุงแก้ไขให้การนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้มีการประชุมเพื่อนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้บริหาร และผู้บริหารหารือกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถึงแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข 2) ปัญหาในการนำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ไปสู่การปฏิบัติ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญ ภาคประชาชนและส่วนราชการยังมีส่วนร่วมน้อย คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดประสิทธิภาพ ความต้องการของประชาชนมีมากแต่งบประมาณมีจำนวนจำกัด การนำไปสู่การปฏิบัติยังมีความล่าช้า การพัฒนานั้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งยังไม่ครอบคลุม ระยะเวลาและห้วงเวลายังไม่เหมาะสม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้บริหารขาดหลักธรรมาภิบาล และการปิดประกาศและการประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง

2. จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำตามหลักธรรมาภิบาล อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่เทศบาลตำบลนาคำควรใช้หลักนิติธรรมโดยการการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการปฏิบัติตามระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งได้ให้ผู้บริหารออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งมีองค์ประกอบจากภาคประชาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานราชการ ซึ่งได้แก่ตัวแทนประชาคม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องให้แต่ละกลุ่มเลือกกันเองแล้วส่งรายชื่อให้เทศบาล และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่เลือกคนแล้วออกคำสั่งแต่งตั้ง และการดำเนินงานเทศบาลตำบลนาคำควรยึดหลักคุณธรรมในความถูกต้อง ด้งาม มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน จริงใจ มีระเบียบ ในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่เอื้อผลประโยชน์ทางการเมือง เล่นพรรค เล่นพวก ไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ ในด้านหลักความโปร่งใส เทศบาลตำบลนาคำควรจะมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ในวันพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี และมีการประสานแผนไประดับอำเภอ จังหวัด แจ้งแผนดังกล่าวให้ประชาชนทราบ ซึ่งควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่หลายๆ ช่องทางเช่น ส่งหนังสือและแผนพัฒนาสามปีให้ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ติดประกาศ สืบค้นในเว็บไซด์เทศบาล เสียงตามสาย ในด้านหลักการมีส่วนร่วมผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ ไม่ว่าจะป็นให้มีนโยบายให้ทางเทศบาลเข้าร่วมประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ซักถามข้อสงสัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลจะได้ชัดเจน เน้นเรื่องการประชาสัมพันธ์หลายๆช่องทางให้ชาวบ้านเข้าร่วมประชาคม เช่น รถวิ่งประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าร่วมประชาคม แจกแผ่นพับ หอกระจายข่าวตามหมู่บ้าน คลื่นวิทยุชุมชน ฯลฯ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนอยากมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจ ในความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจจะมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการประชุมทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ใช้เวลาค่าหลังจากที่ประชาชนเสร็จจากภารกิจจากการประกอบอาชีพ อาจใช้วิธีสร้างแรงจูงใจการให้บริการนอกเวลาราชการ เช่น แจกเบี้ยยังชีพ การบริการตรวจเช็คร่างกาย การบริการจัดเก็บภาษี และประสานไปยังหน่วยงานอื่นเข้าร่วมให้บริการ โดยจัดงบประมาณในการดำเนินการรองรับด้วย และต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการครบทุกโครงการ/กิจกรรม ตามที่ประชาคมได้เสนอ ส่วนด้านหลักความรับผิดชอบ เทศบาลตำบลนาคำควรคำนึงถึงปัญหา

อุปสรรคที่จะทำให้การดำเนินงานจะต้องหยุดชะงักหรือยกเลิกด้วย เช่นโครงการก่อสร้างโรงเผาขยะ ติดปัญหาด้านนโยบายของอำเภอให้ทำร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ทำให้เทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องล้มเลิกโครงการ ดังนั้นเทศบาลตำบลนาจ้างจึงต้องเตรียมโครงการอื่นเพื่อรองรับปัญหาในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และหลักความคุ้มค่าเทศบาลตำบลนาจ้างควรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุดเพื่อพี่น้องประชาชนชาวตำบลนาจ้าง

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวัฒน์ สายยศ (2556) ที่ได้ทำการศึกษา การนำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า แนวทางในการนำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่และส่งเสริมให้ประชาชนเล็งเห็นถึงความสำคัญ ควรพัฒนาคณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนและส่วนราชการเข้ามามีส่วนร่วม ควรมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ และให้ความสำคัญกับโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน โครงการควรต้องครอบคลุมทุกด้านและทุกพื้นที่ ระยะเวลาและห้วงเวลาในการดำเนินการควรมีความเหมาะสม ปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนควรดำเนินการให้ทันท่วงที ควรมีการรายงานผลการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ผู้บริหารควรมีคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส การดำเนินการควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเป็นระบบ และควรมีการปิดประกาศและการประชาสัมพันธ์อย่างครอบคลุมทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระยา หมาดลี (2554) ได้ศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลในการวิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสาวยบุรี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 9 แห่ง รวมจำนวน 18 คน ผลสรุปว่า ธรรมาภิบาลในการวิเคราะห์นโยบายและแผน 1.ด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับตำบลและแผนพัฒนาสามปี ควรต้องส่งเสริมให้ประชาชนและกลุ่มคนต่างๆรวมตัวจัดตั้งเป็น

กลุ่มชุมชน มีสิทธิมีเสียงเท่ากันทุกคน มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกัน มีสิทธิที่จะเสนอโครงการที่ตนเองต้องการเพื่อบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับตำบลและแผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องมาจากข้อสรุปของประชาชนโดยส่วนใหญ่ 2.ด้านการดำเนินงานหรือโครงการ พบว่าให้แนวทางการปฏิบัติต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายอย่างเคร่งครัด มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก โดยมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ และการดำเนินงานหรือโครงการ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักความคุ้มค่า คือใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้าง ที่มุ่งให้เกิดความประหยัด มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามมาตรวจสอบการใช้งบประมาณทุกโครงการ 3. ด้านการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ปรากฏว่าการจัดทำข้อบัญญัติของ อบต.มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่หมู่บ้าน หลายรูปแบบ เช่น จัดสรรงบประมาณให้แก่หมู่บ้านได้เท่าเทียมกัน ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน และบาง อบต. จัดสรรงบประมาณตามสภาพความเป็นจริงของปัญหาของแต่ละหมู่บ้าน ให้จัดสรรงบประมาณให้แก่หมู่บ้านไม่เท่ากัน มากบ้างน้อยบ้างตามสภาพปัญหาของแต่ละหมู่บ้าน แต่ทั้งนี้จะเป็นผลสรุปมาจากการ ประชุมประชาคมของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับตำบลและแผนพัฒนาสามปี ในตำบลนั้นๆ

สรุป

สภาพการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาจ้าง ซึ่งกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1. การเตรียมการจัดทำแผน 2. การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล 4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา 5. การจัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการ 6. การจัดทำร่างแผนพัฒนา 7. การอนุมัติแผนและประกาศใช้ พบว่าแล้วแต่มีปัญหามากขึ้นตอน ในภาพรวมถือว่าผู้มีอำนาจหน้าที่ ยังขาดความรับผิดชอบและตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตน รวมไปถึงสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรับผิดชอบในการเข้าร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อใช้สิทธิในการเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาจ้าง ถือว่ายังไม่บรรลุตามเป้าหมาย

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนาคำ ควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน ซึ่งหลักธรรมาภิบาลประกอบไปด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันโดยเปรียบเทียบกับเทศบาลตำบลแห่งอื่นในเขตอำเภออุบลรัตน์

บรรณานุกรม

- น้องนุช เสือน้อย.(2554). การพัฒนาแนวปฏิบัติการวางแผนพัฒนาสามปีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549) ราชกิจจานุเบกษา.
- รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาคำ ประจำปี 2558
- วีรวัฒน์ สายยศ. (2556). การนำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุระยา หมายดี.(2554). ธรรมาภิบาลในการวิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.